

Изкуството
да храним
бебетата



L'art
de nourrir
les bébés

sous la direction de Myriam Szejer
avec la collaboration de Nicole Czechowski

Albin Michel

Изкуството *да храним* бебетата

Съставител **Мириам Сежер**

Превод от френски език *Христина Тодорова*

Под научната редакция на д-р *Моника Богданова*

София • 2014

Университетско издателство „Св. Климент Охридски“

**Изкуството
да храним
бебетата**

Българска
Първо издание

Научен редактор *Моника Богданова, доц. д-р*

Редактор *Юлия Богданова*

Преводач *Христина Тодорова*

Художник *Борислав Кьосев*

Формат 70x100/16 Печатни коли 10,5

Университетско издателство „Св. Климент Охридски“
www.press-su.com

© 2008 Édition Albin Michel

© 2014 Христина Тодорова, преводач

© 2014 Борислав Кьосев, художник

© 2014 Университетско издателство „Св. Климент Охридски“

ISBN 978-954-07-3699-0

СЪДЪРЖАНИЕ

| | |
|---|-----|
| Предговор към българското издание | 7 |
| <i>Моника Богданова</i> | |
| Предговор | 11 |
| <i>Мириам Сежер</i> | |
| Част първа: Храненето | |
| Иконография на кърменето в западната култура: от свещеното към профанното . . . | 15 |
| <i>Мари-Франс Морел</i> | |
| Храненето на бременната жена и изкуството да храниш нероденото си бебе. | 26 |
| <i>Филип Корне</i> | |
| Миризми и вкусове около първите глътки мляко | 36 |
| <i>Беноаст Шаал и Елизабет Хертлинг</i> | |
| Кърменето, или изкуството да подхранваме една връзка | 49 |
| <i>Арман Малка</i> | |
| Кърмене или хранене с биберон: разлики и последствия | 63 |
| <i>Телма Кореа да Нобрега Кейрос</i> | |
| Хранителното разнообразие: многообразие и неповторимост | 78 |
| <i>Арман Малка</i> | |
| Афективните храни | 92 |
| <i>Борис Сирюльник</i> | |
| Символичното желание | 103 |
| <i>Грасиела К. Крестин</i> | |
| Амбивалентността | 110 |
| <i>Жислен Спекер-Бена</i> | |
| Отбиването | 116 |
| <i>Жан-Пиер Уинтер</i> | |
| Да отпразнуваме края на отбиването. Относно текста на Жан-Пиер Уинтер | 122 |
| <i>Кристи Шийлдс-Аржле</i> | |
| Част втора: Кърменето в трудна ситуация | |
| Последици от неадаптираните кърмения | 125 |
| <i>Мари Тирион</i> | |
| „Вкусът на желанието“ | 135 |
| <i>Катрин Матлен-Вание</i> | |
| Храненето на бебе в палиативна фаза. Погледът на лекуващи и родители | 143 |
| <i>Катрин льо Гран-Себий</i> | |

| | |
|---|-----|
| Бебетата във вихъра на войните и глада | 150 |
| <i>Сесил Бизуерн и Каролин Уилкинсън</i> | |
| Анекс. Еволютивен и трансгенерационен произход на болестите при възрастния. Роля на епигенетиката. | 154 |
| <i>Клодин Жуншен</i> | |
| За авторите | 166 |

Предговор към българското издание Изкуството да не-храним бебетата

Ако гладът не е проблем, то яденето не е решение

Анонимен автор

Някои деца се описват като „злояди“, други – като „лакоми“, трети – нямат апетит. Все очертавайки се като проблемни в храненето и с храната. Много често не се търси причината, историята на това състояние. Особено когато се вярва, че обилното хранене е гарант за здраве и дава сили, които преборват всяка болест. Всъщност апетитът (от латински: *appetitus* — стремление, желание), разбран като естествено отношение към храненето, е свързан не само с удовлетворяването на усещането за глад, но може да бъде назован и като Желание за общуване, сигнал за възникнали (често шифровани чрез него) усещания, код.

За бебетата, посрещнати в света първо от специалистите в неонатологията, преживяното в условията на реанимация, храненето със сонда, със спринцовка поставят редица въпроси – стомахът се запълва много бързо, количеството е колкото друг рецептурно е избрал. В условията на спешност липсва усещане за хранене, засищането е почти мигновено. Здравето (изписването) настъпва при достигане на 2,200 кг – всички усилия са насочени към това. Дори и вкъщи инерцията продължава – колко грама наддава, буденето за хранене, плачът. Сякаш Бебето не съществува – то е уста, която трябва да бъде напълнена. Страхът за живота му (инсталиран от думите на съмения и неразбираеми фрази за състоянието на бебето в кувьоза, в кислородната палатка) е толкова поглъщащ, че преминаването през него често отнема години. Той не може да бъде поет и поради липсата на квалифицирани психолози, психоаналитици в родилните отделения и в неонатологиите. В България сме в началото на историята за промяна на отношението и грижите за бебетата – отвъд алгоритъма и инструкцията за отглеждане и професионализъм, които описват единствено механизми, без да дават възможност и свобода да се усети бебето.

Колко често обаче е подобна ситуацията и извън спешността да се спаси Живот. Майките, бабите, роднините – всички притежават истината за Бебето и знаят вместо него, според собствения си опит, уменията, страховете, според традициите. Плачът-език на бебето често се свежда до: „Искам храна!“ . А би могло да означава: „Искам да ме гушнеш, боли ме“, „Не ми е приятно така“ и т.н. Да, бебетата говорят и именно да говорим с тях е изкуство, което ни провокира – лично, професионално, родово. Всъщност често се оказва изкуство да не-храним бебето, да сме сензитивни към времето, което му е необходимо,

за да усети процеса на хранене и вкуса на храната, да не-приеме миризмите. Малцина майки знаят, че бебето, преди да преглътне, прави 2–3 всмуквания – необходимо е да се заслушат, да усетят (и себе си).

Когато се настоява бебето/детето да яде, дори и да не е гладно, тогава то „заживява в желанието на другия“, стреми се да му се хареса, да удовлетвори очакванията и да се остави да бъде дресирано. Затруднява се постепенното му разбиране, че има определено време за ядене, че може да избира храната (избор, свързан и с храненето на майката по време на бременността) и да „разбира“ тялото си.

Когато темата за „трудното хранене“ се превърне в общуване – тогава бебето/детето намира начини да провокира и да намира внимание (несъзнавано). Храненето е естествен процес и ако то се остави на естествената свобода – само ще поиска. Много често отказът от хранене е свързан с прекаленото настояване. Това означава специалистите (и родителите) да са преминали през тревогата си и илюзията, че колкото повече яде – толкова по-здраво ще бъде. Ако приемем, че детето е решило да се роди – може би ще е по-лесно да го оставим да продължи да живее.

Когато храната се превръща в утеха, тя е и „глад за другия“ – заместител на (усещането за) липсата на обич. Може да е и на мястото на мълчанието, прикриващо нещо неизказано.

Родителите често награждават детето с храна, когато страда и му е тъжно – в по-късен период това води до преяждане, за да се успокои.

Въпросът за храненето е провокация и към специалистите, към родителите – невъзможно е да бъде здравословен режимът на хранене за детето, ако всички около него не приемат с убеденост, че е добър.

Така се получава едно противоречие – от една страна е майката (изключително зависима), но от друга – тя е *експерт* в грижите за детето. За някои специалисти е трудно да допуснат тази противоположност и в резултат на това се опитват да влияят на процеса на хранене, на грижа. Такава ситуация често води до затруднения в процеса на хранене.

Освен това специалистите също изпитват различни чувства и настроения, вероятно им е трудно да гледат как детето, приближено към гърдите, губи време напразно. Искат им се „да пхне зърното в устата на детето“ или да натикат устата на детето към майчината гърд, като е ясно, че в отговор на това то ще се отдръпне.

Тук трябва да си припомним и думите на Д. Уиникът (Winnicott, D. Winnicott on the Child. Cambridge, 2003): „Почти всички майки (в голяма или малка степен) изпитват чувството (несъзнавано), че са откраднали бебето на своята собствена майка. Това чувство е свързано с играта на „майка-дъщеря“, със сънищата и фантазиите, които са имали в своето детство, когато техният баща е бил идеал за прекрасното. Затова в някои случаи жената може да почувства – а в някои случаи е *дължна* да почувства, че медицинската сестра,

акушерката е отмъщаващата майка, която е дошла, за да ѝ отнеме детето. Медицинската сестра няма какво да направи в случая, но би било много полезно, ако тя се постарее да не взима (в прекия смисъл на думата) детето от майка му, лишавайки я от естествения контакт с него. Или още по-добре – само да донася на майката загърнатото дете за хранене. Нещо, което не е прието в наши дни, но до неотдавна е било практика.“

Авторите ни откриват разнородни полета за размисъл по въпроси като: „Означава ли здрав добре нахранен? Или здрав означава понесъл глада? Оpoznал тялото си, пре-открил различни вкусове? Пожелал общуване?“.

През ключовите думи: бременност, сензитивност, връзка, хранене, храна, вкус, Желание, афективност, кърмене и отбиване – авторите ни дават различни гледни точки, „говорейки на един език“ – този на психоанализата.

Книгата е насочена към широк кръг читатели – не само към специалисти (лекари, неонатолози, акушери, медицински сестри, психолози, социални работници, педагози и т.н.), но и към родители, към всички, които имат смелостта (да опитат) да пре-напишат поговорки като: „Храната! Преди всичко храната, защото храната прави борбата!“, „Глад не види нищо освен хляб“, „Голям залък хапни, голяма дума не казвай“. И дори да не успеят да повярват, че думите на Мигел де Сервантес „Гладът е най-добрата подправка на света“ са валидни и днес – да пре-открият общуването с бебето и детето чрез повода ХРАНЕНЕ.

**доц. д-р Моника Богданова,
психотерапевт**